

Inspektion av Polismyndigheten i Södermanlands län, Polisområde Syd, arresten Nyköping, den 22 juli 2014

Inledning

På uppdrag av justitieombudsmannen Cecilia Renfors genomförde föredragandena Elisabeth Sjöblom och Marie Hansson (protokollförare) den 22 juli 2014 en förannmäld inspektion av Polismyndigheten i Södermanlands län, Polisområde Syd, arresten Nyköping.

Inspektionen är en del av JO:s uppdrag att fullgöra de uppgifter som ankommer på ett nationellt besöksorgan (national preventive mechanism, NPM) enligt det fakultativa (frivilliga) protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att verksamheten presenterades av polisområdeschefen Peter Wahlborg, gruppchefen för Serviceverksamheten Hans Andersson samt arrestvakten/stationsassistenten Anna Blom. Därefter förevisades arrestlokalerna. JO:s medarbetare gick översiktligt igenom omhändertagande- och arrestantblad samt kvalitetssäkringsblankett och tillsynsblad. Inspektionen avslutades med en genomgång av iakttagelserna med Peter Wahlborg, Hans Andersson och Anna Blom.

Iakttagelser och upplysningar vid inspektionen

Organisation m.m.

Polishuset i Nyköping öppnades 1991 och är samlokaliserat med Kriminalvården och Åklagarmyndigheten i Nyköping. Arresten är öppen dygnet runt och har sju tillnyktrings- och fem anhållningsceller. Tillnyktringsenhet saknas i Nyköping. Vid inspektionstillfället fanns det inga intagna i arresten.

Polisen i Nyköping saknar vakthavande befäl eller stationsbefäl. Förmansprövning av frihetsberövade personer utförs därför på distans av det biträdande vakthavande befälet vid länskommunikationscentralen (LKC) i Eskilstuna. Förmansprövningen görs via telefon och en monitor som är kopplad till en kamera i arrestintaget.

Polismyndigheten utförde i februari 2014 en egenkontroll av arresten i Nyköping.

Bemanning

Arresten bemannas dygnet runt av två arrestvakter, tillika stationsassistenter, som är civilanställda vid polismyndigheten. Ensamarbete förekommer inte. Arresten har tio fast anställda arrestvakter/stationsassistenter och några vikarier. Polispersonal och timanställda tas in vid personalbrist och semestrar. I arbetet som arrestvakt/stationsassistent ingår förutom arrestantbevakning även arbete i reception, bevakning av intagna på sjukhus samt transport av personer omhändertagna enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Arrestantbevakningen har prioritet framför andra arbetsuppgifter.

Arrestvakterna/stationsassistenterna får en veckas utbildning av polismyndigheten i bl.a. juridik, självskydd och hjärt- och lunggräddning. De får även gå bredvid ordinarie personal i ett antal dagar innan de börjar arbeta i arresten.

Skriftliga rutiner för arrestverksamheten finns i pärm i arrestpersonalens utrymme.

Arrestvakterna/stationsassistenterna är obeväpnade men bär larm och kommunikationsradio.

Inskrivning

Arrestintaget är kameraövervakat och ligger i direkt anslutning till ett garage. Män avvisiteras i arrestintaget. Kvinnor avvisiteras av kvinnlig personal i en väntarrest. Avvisiteringen utförs av arrestpersonal.

Personer omhändertagna enligt LVU och LVM sätts inte in i cell utan placeras i förhörtrum i avvaktan på transport till LVU- eller LVM-hem.

Celler, materiella förhållanden m.m.

Cellerna är placerade i en korridor. I korridoren finns en dusch och en toalett. Utrustningen i en tillnyktringscell består av en brits, en galonmadrass och en vattenautomat. I anhållningscellerna finns även ett bord och en bänk. En av anhållningscellerna är utrustad med dusch och toalett. Belysning och spolning regleras utifrån. Samtliga celler har fönster med persienner som intagna inte själva kan reglera. Persiennerna är alltid nerfällna. Fönstren vetter mot en parkeringsplats.

I arresten finns även en väntarrest på cirka nio kvadratmeter som är utrustad med en bänk. Frihetsberövade kan bli sittande i väntarresten i upp till en timme i avvaktan på inskrivning.

Cellerna städas efter varje intagen och saneras vid smitta. Ersättningskläder samt böcker och tidningar finns att tillgå. Intagna serveras uppvärmda färdigrätter och specialkost finns.

Vid rundvandringen noterades att det var rent och fräscht men dåligt ljusinsläpp i cellerna.

Möjlighet till utomhusvistelse

Arresten har en tårtbitsformad rastgård på cirka 28 kvadratmeter som ligger i direkt anslutning till arrestlokalen. Rastgårdens väggar är av betong och taket har skydd för nederbörd och galler som medger ljusinsläpp och utsikt mot himmel. Rökning är tillåten på rastgården.

Information om rättigheter

Rikspolisstyrelsen tog tillsammans med Riksåklagaren 2008 fram ett informationsblad på 43 olika språk för gripna och anhållna med information om intagnas rättigheter i samband med frihetsberövandet.

Den svenska versionen av informationsbladet finns uppsatt på väggen i arrestintaget och i samtliga celler. I arrestintaget finns en pärm med informationsblad på flera olika språk. I samband med avvisiteringen ges även muntlig information om rättigheter och informationsbladet på övriga språk delas rutinmässigt ut till intagna som inte förstår svenska. Att så har skett dokumenteras på en kvalitetssäkringsblankett.

Det finns en rutin att informera gripna och anhållna om rastgård, dusch och hygienartiklar vilket dokumenteras på kvalitetssäkringsblanketten.

Underrättelse till närstående m.m.

När en underårig har frihetsberövats kontaktas vårdnadshavare och/eller socialtjänsten av den ingripande polispatrullen eller av utredaren vilket dokumenteras i utredningen.

Det finns en rutin för att fråga gripna och anhållna om de vill att närstående ska underrättas om frihetsberövandet. Att så har skett dokumenteras på kvalitetssäkringsblanketten. För personer omhändertagna enligt LOB har en rutin nyligen upprättats om att de ska tillfrågas om de vill att närstående ska underrättas om frihetsberövandet. Att så har skett dokumenteras på tillsynsbladet.

När en utländsk medborgare har frihetsberövats finns en rutin för att lämna underrättelse till konsulat m.m. Att underrättelse har lämnats dokumenteras i utredningen.

Tillsyn

Tillsyn av intagna sker genom en större lucka på celldörren. Berusade personer ses normalt till var femtonde minut medan gripna och anhållna ses till varje timme. Tillsynen dokumenteras på ett tillsynsblad som förvaras i en pärm i arrestpersonalens utrymme. Beslut om utökad tillsyn fattas av det biträdande vakthavande befälet i Eskilstuna.

Hälso- och sjukvård

Det biträdande vakthavande befälet beslutar om läkemedel ska delas ut till intagna. Förskrivna medhavda läkemedel delas ut av arrestpersonalen efter kontroll med sjukvården. Det finns inga särskilda rutiner för intagna med diabetes eller andra

kroniska sjukdomar. Vid behov tillkallas ambulans för blodsockerkontroll.
Arresten saknar avtal med jourläkare.

Granskning av handlingar

Vid den översiktliga granskningen av tillsynsblad noterades att det i ett antal fall gått längre tid än en timme mellan tillsynen av gripna och anhållna och att tillsynen i flera fall var bristfällig nattetid. Vid granskningen av tillsynsblad noterades även att det inte i något fall dokumenterats att personer omhändertagna enligt LOB tillfrågats om de vill att närstående ska underrättas om frihetsberövandet.

Det noterades vidare att det i några fall saknades notering på kvalitetssäkringsblanketten att informationsbladet delats ut till gripna och anhållna.

Slutgenomgång

Genomgången inleddes med att JO:s medarbetare redogjorde för sina iakttagelser vid inspektionen. Polisen anförde bl.a. följande.

En rutinemässig tillsyn av gripna och anhållna har nyligen införts och tillsynen har därför skärpts.

Polisen anförde vidare att en rutin om underrättelse till närstående avseende personer som omhändertagits enligt LOB nyligen har införts. Dokumentationen har därför varit bristfällig och kommer att komma igång efter sommaren.

Vid protokollet

Marie Hansson

Justeras den 28/8 2014

Elisabeth Sjöblom

Jag har tagit del av protokollet, som inte föranleder några uttalanden från min sida.

Cecilia Renfors

2014-08-28